

Eerste Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw G. Prins, voorzitter
van de vaste commissie voor VWS,
Postbus 20017
25 EA Den Haag

Datum

12 december 2024

Onderwerp

*Schriftelijke raadpleging externe
deskundigen inzake wetsvoorstel
'Tegengaan productie en handel in
nieuwe psychoactieve stoffen' (36159)*

Ons kenmerk

JS/TS-fs/12-2024

Uw kenmerk

175386.12U

Pagina

1/3

Bijlage

Afdeling

Law, Society and Crime
Prof. mr. J.S. Nan

Geachte voorzitter,

Naar aanleiding van de nadere vragen, gesteld bij brief van 8 november 2024, bericht ik u als volgt.

Er is mij geen rechtspraak bekend die specifiek ziet op de plicht voor recreatieve drugsgebruikers om nadere informatie in te winnen over de beperkingen waaraan hun gedragingen zijn onderworpen. Wel is het zo dat niet alleen van professionele marktdeelnemers wordt verwacht dat zij zich afdoende laten voorlichten. Het algemene uitgangspunt is dat een strafwet nog steeds voorzienbaar genoeg kan zijn, ook als het gelet op de omstandigheden van het geval, redelijk is dat betrokkenen daartoe gedegen juridisch advies moeten inwinnen.¹ In de rechtspraak van het EHRM is dat ook voor personen buiten de kring van professionele marktdeelnemers te zien, zoals voor activisten en soldaten.² Ik zie geen reden om aan te nemen dat dit voor recreatieve drugsgebruikers anders zal zijn.

De mate van voorzienbaarheid hangt onder andere ook af van het rechtsgebied dat door de strafwet wordt beheerst en tot wie deze zich richt. De Opiumwet heeft tot doel gedragingen rondom verdovende middelen te reguleren en richt zich – net als het onderhavige wetsvoorstel – in het bijzonder tot professionele marktdeelnemers en personen die anderszins verdovende middelen fabriceren, verhandelen, aanwezig hebben (ook voor eigen gebruik) etc. Voor deze specifieke gedragingen kan een plicht worden aangenomen dat burgers

¹ EHRM 12 februari 2008, appl. nr. 21906/04, Kafkaris/Cyprus, par. 140.

² Guide on Article 7 of the European Convention on Human Rights, par. 32, zie: <https://ks.echr.coe.int/web/echr-ks/article-7>.

zich laten informeren over het mogelijke strafbare gehalte van hun handelen. Het moet in dat verband voor iemand die in zijn vrije tijd drugs gebruikt, duidelijk zijn dat dit een bijzondere activiteit is waarbij voldoende behoedzaamheid betracht moet worden.

Ook van recreatieve gebruikers, zoals iemand die een pil koopt voor gebruik tijdens een festivalbezoek, mag naar mijn mening dus worden verwacht dat zij zelf nadere informatie inwinnen over de beperkingen waaraan hun gedragingen zijn onderworpen. Daarmee is uw eerste nadere vraag hopelijk beantwoord.

U schrijft vervolgens dat de overheid voornemens is een lijst te publiceren met daarop de bekende, veel voorkomende vertegenwoordigers van de verboden stofgroepen. Voor de recreatieve gebruiker die een pil aanschaft ontbreekt informatie waaruit blijkt dat in de gekochte pil een verboden stofgroep is verwerkt en de analyseapparatuur om dat alsnog te weten te komen. U vraagt zich daarom af hoe deze gebruiker kan weten dat zijn pil een verboden stofgroep bevat. Een snelle zoekslag op internet leert mij dat in Nederland zowel Jellinek als het Trimbos-instituut het vooralsnog mogelijk maakt om drugs, als ik het goed zie ook die waarop het onderhavige wetsvoorstel ziet, te laten testen via de testservice.³ Daarmee lijkt het mij gezien uw tweede nadere vraag, voor een recreatieve gebruiker van drugs in alle redelijkheid mogelijk om te weten te komen of een verboden stofgroep is verwerkt in de door hem gekochte pil.

Als er geen mogelijkheid zou bestaan voor de recreatieve drugsgebruiker om te weten te komen of zijn aangeschafte pil een verboden stofgroep bevat, geldt nog het volgende. Zoals gezegd, aan recreatief drugsgebruik kleven onvermijdelijk juridische haken en ogen. Het zal voor deze groep burgers duidelijk kunnen en moeten zijn dat het aanschaffen van verdovende middelen met regels en juridische risico's is omgeven. Dat geldt in het bijzonder als dat buiten eventuele officiële verkoopkanalen om geschied. Van degene die een pil koopt voor gebruik tijdens een festivalbezoek, kan voorts al snel gezegd worden dat deze daarmee bewust de (aanmerkelijke) kans neemt dat daarin (mede) verboden stoffen zitten. En als een burger zeker wil weten dat hij niet de

³ <https://www.jellinek.nl/preventie/horeca/drugs-test-service/>;
<https://www.drugsenuitgaan.nl/test-je-drugs/welke-drugs-kan-ik-laten-testen>.

aangevulde Opiumwet overtreedt, is er altijd nog de mogelijkheid om geen pil voor een festival te kopen.⁴

Zonder schending van het lex certa-beginsel, zal een recreatieve drugsgebruiker die een pil voor een festival koopt, dus normaal gesproken strafrechtelijk aansprakelijk te houden zijn als deze pil een verboden stofgroep bevat. Ik hoop daarmee ook uw derde nadere vraag te hebben beantwoord.

Tot slot en nogmaals, als de aanwezigheid van een verboden stofgroep echt buiten de schuld van de recreatieve drugsgebruiker is gelegen, kan met prudent vervolgingsbeleid van het openbaar ministerie en/of de toepassing van de afwezigheid van alle schuld, bestraffing alsnog achterwege worden gelaten.

Hoogachtend,

Joost Nan

⁴ Zie daarvoor dan <https://www.drugsenuitgaan.nl/feesten-zonder-drugs>.